

ESPOO KARVASBACKA JORVI

Kivikautisen asuinpaikan kaivaus

Jukka Vuorinen 1975

Kivikautisen asuinpaikan kaivaus Espoon Karvasbackan Jorvin Lasten päiväkodin tontilla 8. - 29.9.1975.

Peruskartta 203212 Espoo

Koordinaatit x=53838, y=667896

Tila: Jorvin sairaala 2³⁶³

Omistaja: Jorvin sairaalan kuntainliitto

Aiempia löytöjä ja tutkimuksia paikalta:

4030

15571:1-5 (Huurre, tark. v. 1962)

Kertomukseen kuuluu 8 karttaliitettä, 5 valokuva-liitettä (diat 1483 - 1531, negat. 44398 - 44411)

sekä löydöt 19745:1 - 61. *LUEMLLO DIKOTIA JA NEGAT.*

KARTAT 2-8 LAATIKOSSA

Lasten päiväkodin tontin asuinpaikan kaivauksen tarkoituksena oli selvittää, tuhoutuisiko lasten päiväkodin rakennustöitten yhteydessä Huurteen paikalla toteamaa asuinpaikkaa ja pyrkiä mahdollisuuksien mukaan dokumentoimaan tuhoutuvaa osaa asuinpaikasta.

Kaivauksella toimi johtajana fil.yo Jukka Vuorinen, piirtäjänä fil.yo Jyri Kokkonen ja kaikkiaan kahdeksan kaivajaa.

Sijainti:

Asuinpaikka sijaitsee Bemböle - Kauniainen maantien pohjoispuolella Espoon asemalta n. 2 km koilliseen olevan koillis-lounaissuuntaisen harjanteen keskivaiheilla, Jorvin sairaalan eteläpuolella n. 100 m sairaalan päärakennuksesta etelään. Harjanne on n. 1 km pitkä, 300 m leveä ja korkeimmalta kohdaltaan n. 40 m mpy.

Maasto:

Kaivausalueen itä- ja pohjoisosissa on avokalliota, jota rajaa irtolohkarevyöhyke ja tästä lännemmäs ja etelämmäs pienemmistä kivistä koostuva vyöhyke. Alueella on vanhaa asutusta, teitä ja tiheää metsää sekä pensaistoa, jotka haittasivat paalutusta, punnituskujien ottoa sekä valokuvausta. Paikalla aikanaan tehdyt rakennustyöt ovat paljolti sekoittaneet maaperää, esimerkiksi ruudun 812/825 kaksinkertainen turve ja sekundäärinen maakerros sekä ruudun 800/814 kaatopaikka. Alueen ympäristö on muuttunut huomattavasti Huurteen tarkastuksen jälkeen Jorvin sairaalan rakennustöitten johdosta. Rinteen länsi- ja lounaispuoliselta pellolta on multa osittain kuorittu pohjasavea myöten ja kaivausalueen poikki kulkevan kylätien

länsipuolelle on luvattomasti kaivettu viemärioja. Kuorittua ja osaa kuorimattomasta peltoalueesta käytettiin rakennustyömaan varasto-alueena luvattomasti ja Museoviraston Esihistorian toimiston huomautuksista huolimatta (valok. liite 11, dia 1486).

Kaivaus:

Kaivaus aloitettiin vetämällä korkeuskäyriä vastaan koeoja 1. sekä korkeuskäyrien suuntaisesti koeojat 2. ja 3. Näihin tehtiin sopiviksi katsottuihin kohtiin $1/2 - 2 \text{ m}^2$ suuruisia koeruutuja jotka, jollei löytöjä tullut, kaivettiin n. 30 cm:n syvyyteen yhtenä kerroksena. Jos löytöjä tuli, siirryttiin tasokaivaukseen. Osa koeoja 1:n koeruuduista laajennettiin löytöjen takia kaivausalueiksi A ja B. Myöhemmin vedettiin viereiselle pellolle koeoja 4. korkeuskäyrien vastaisesti sekä avattiin koeruutuja ja tehtiin koepistoja asuipaikan laajuuden selvittämiseksi. Koepistoja syntyi tiheimmin peltoalueen laidoilta, erityisesti Bemböle - Kauniainen tien oikaisun uhkaamalle alueelle. Irtolöydöt on tehty koepistojen rajaamalta alueelta (kartta-liite 2). Varsinaisen tasoissa kaivetun alueen pinta-ala oli yhteensä 31 m^2 . Tutkitun alueen laajuus koeruutuineen oli 50 m^2 . Kaivauksen kiintopisteenä käytettiin kiintopistettä 016, jonka korkeus oli 28,85 m mpy ja joka sijaitsee n. 110 m sairaalarakennuksesta etelälounaaseen.

Kiinteät muinaisjäännökset:

Alueelta ei tavattu kiinteitä muinaisjäännöksiä.

Kulttuurimaa:

Kaivaussyvyys vaihteli 5 - 60 cm. Varsinaista kulttuurikerrosta ei havaittu. Maan väri oli tummempaa alempana sijaitsevissa ruuduissa, joissa myös peruskallio oli lähempänä pintaa. Paksun turpeen ja huuhtoutuneen kerroksen alainen maa oli karkeaa kivikkoista hiekkaa, syvemmällä maa oli savista hienojakoista hietaa, peltoalueen laidalla savea. Ruuduissa 798/838 ja 800/838 viereisen tien täytesora peitti osittain löytökerroksen (valok. liite 11, dia 1509). Ainoa tavattu likamaa oli ruudussa 824/825 ensimmäisessä tasossa, se katosi syvemmälle mentäessä.

Löydöt:

Keramiikka

Keramiikka (14 palaa) oli koristelematonta, savimassaltaan tiivistä,

väri vaihteli mustanruskeasta vaalean harmaanruskeaan. Osassa paloista oli hiekkasekoitetta osan ollessa sekoitteen savea. Lis. Carpelanin mukaan hiekkasekoitteiset palat pienestä koostaan huolimatta vaikuttaisivat epineoliittisilta, sekoitteen nuora-
keraamisilta, palojen pieni määrä ja koko esti tarkemman tutkimisen.

Kivilajiesineet

Kokonaisia kivilajiesineitä ei löydetty, sen sijaan yksi sellaisen katkelma ja siru. Katkelma oli taltasta, terää ei kuitenkaan ollut jäljellä, sirussa taasen oli hiven hiontaa. Molemmat olivat liuskeista kivilajia.

Kivilaji-iskokset

Kivilaji-iskoksia löytyi yksi, joka oli sädekiviliusketta.

Kvartsiesineet

Paikalta löytyneistä kvartseista oli yksi kokonainen kaavin ja yksi kaapimen katkelma sekä yksi uurrin.

Kvartsi- ja kvartsiitti-iskoksia löytyi 389 kpl, osassa iskunjälkiä.

Luunsiruja 2 kpl.

Kupariraha, 1/2 skilling vuodelta 1799.

Löytötiheys:

Hiekkasekoitteista keramiikkaa löytyi ruudun 800/838 tasoista ensimmäisestä kolmanteen, ruutujen 798/838 ja 814/825 toisesta tasosta sekä koeruudusta 767/852 savesta. Sekoitteen keramiikkaa löytyi ruudusta 800/838 toisesta neljanteen tasoon. Keramiikan yläraja oli hiekkasekoitteisella 30,45 m mpy, sekoitteenomalla 28,82 m mpy. Alaraja hiekkasekoitteisella n. 24,80 m mpy ja sekoitteenomalla n. 28,70 m mpy.

Kivilajiesineen katkelma ja siru löytyivät molemmat pellolta, pinnasta, siru kuoritulta savelta. Kivilaji-iskos löytyi ruudun 814/825 toisesta tasosta. Kvartsikaavin löytyi kaivausalue A:n laajennoksesta 799,5/826, kaapimen katkelma koeruudusta 767/852 ja uurrin koeruudusta 814/825,5. Kvartsi- ja kvartsiitti-iskosten pääosa löytyi kaivausalueelta A laajennoksineen. Iskosten lukumäärästä ja koosta päätellen alueella sijaitsevalla kivellä on saattanut olla kvartsipaja, kiven rapautuneisuudesta johtuen ei mitään työstönjälkiä itse

kivessä ollut havaittavissa. Raaka-aineen vaihtelevasta laadusta sekä löytyneiden esineiden muodoista päätteli tri Siiriäinen asuinpaikan olleen epineoliittinen. Muutoin oli iskosten levinneisyys alueella melko tasainen, yläraja oli ruuduissa 800/820 (n. 31 m mpy) 826/809 (n. 33 m mpy), joka jälkimmäinen saattaa olla luontainen kvartsi, sekä koepistossa 828,5/823 (30,80 m mpy). Luunsirut löytyivät ruudun 800/838 ensimmäisestä tasosta ja koeruudusta 767/852. Kupariraha löytyi ruudusta 800/826 suuren kiven päältä turpeen alta.

Täysin löydöttömiä olivat ruudut 31 m:n korkeuskäyrän yläpuolella lukuunottamatta koeruudun 826/809 kvartsisirua, joka saattaisi olla luonnollinen.

Kaivausalueen lounaispuolisella peltoalueella (valok. liitteet 9-10, diat 1487 - 1492) löytöjen alaraja oli 21,91 m mpy ja koko peltoalueelta, jolta ei ole kuorittu ruokamultakerrosta, tehtiin irtolöytöjä. Peltoalueen koeruuduista ylempi 767/852 oli löytörikkaampi, osa ruudun 747/852 löydöistä tehtiin ruokamullan alaisesta savesta. Bembölen - Kauniaisten maantien eteläpuolisilta pelloilta ei inventoitaessa löydetty mitään.

Alueen asutus oletettavasti on jatkunut pitkään, esim. Huurteen mainitsema käyräselkäinen kourutaltoa viittaisi esikeraamiseen asutukseen alueella. Vuoden 1975 kaivaus ei viitannut niinkään esikeraamiseen aikaan kuin myöhempään, mahdollisesti vasarakirves- ja epineoliittiseen kauteen, jolloin asutus ei ole ollut niinkään kiinni merenpinnan korkeudesta. Tähän viittaisi samantapaisen hiekkasekoitteen keramiikan laaja löytöväli 30,45 - 24,80 m mpy ja samantapaisen huonolaatuisen kvartsi ja kvartsiittiraaka-aineen käyttäminen n. (33) 31 - 21,91 m mpy välillä. On otettava huomioon mahdollisuus, että osa materiaalista on voinut siirtyä alemmas pellonmuokkauksen yhteydessä, mutta pitäisin ruudun 747/852 savesta tehtyjä löytöjä alkuperäisillä paikoillaan olevina. Alin korkeus olisi tällöin enintään 22,90 m mpy.

Mikäli paikalla enää on jäljellä esihistoriallista asutusaluetta, se on todennäköisimmin löydettävissä Bembölen - Kauniaisten maantien pohjoispuoliselta kuorimattomalta peltoalueelta. Kaivauksen perusteella suurin osa lasten päiväkodin tontilla sijainneesta asutusalueesta on historiallisella ajalla tuhoutunut. Sen sijaan peltoalue, joka on vaarassa jäädä tienoikaisun alle olisi pikimmi-

ten tutkittava sillä sijaitsevien muinaisjäännösten dokumentoimiseksi.

Kartoissa esiintyvät korkeusluvut absoluuttista korkeutta merenpinnasta.

Helsingissä 3.3.1976

Jukka H. T. Vuorinen

Jukka H. T. Vuorinen

Mustavalkoiset kuvat:

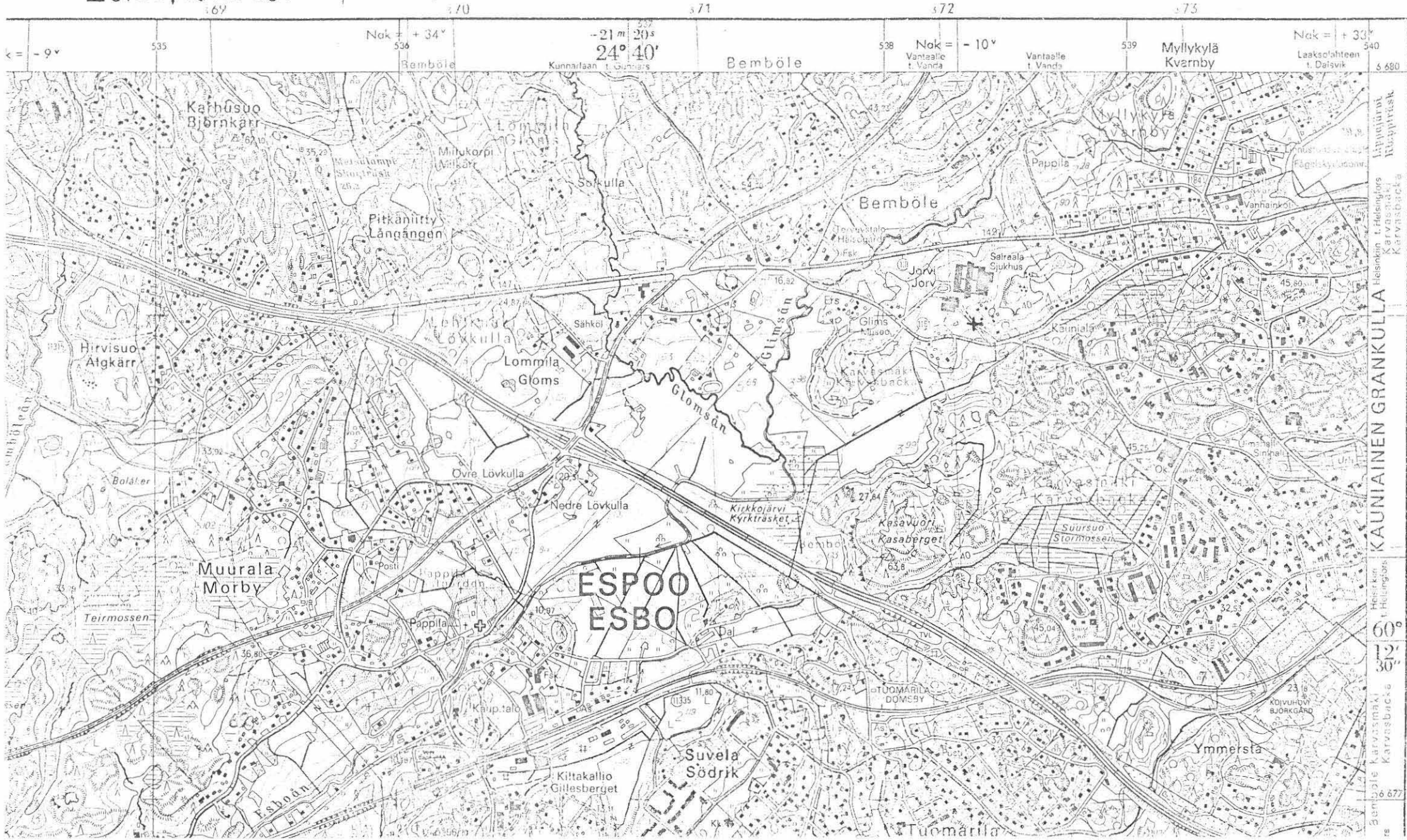
- 44398 Kaivausalue nähtynä lännestä
- 44399 -"-
- 44400 -"-
- 44401 Ruudut 800 838 ja 800840 paalutettuina lounaasta
- 44402 Koeoja 2. paalutettuna koillisesta
- 44403 Sama lounaasta
- 44404 Ruudut 800 802 ja 800 804 kaivettuina koillisesta
- 44405 Sama lounaasta
- 44406 Ruutujen 800 802 ja 800804 profiili kaakosta
- 44407 -"-
- 44408 -"-
- 44409 Koeoja 1:n avaamista itäpäässä ojaa
- 44410 Koeoja 1:n avaamista keskiosissa ojaa
- 44411 Ruutujen 800 826 ja 800828 kaivamista

Espoo, Karvasbacka, Jorvi, Lasten päiväkodin tontti

Dialuettelo

- 1483 Kaivausalue nähtynä lännestä
- 1484 Sama
- 1485 Sama
- 1486 Sama
- 1487 Panoraama peltoalueesta
- 1488 Sama
- 1489 Sama
- 1490 Sama
- 1491 Sama
- 1492 Sama
- 1493 Metsätie
- 1494 Ruutu 800 826 2. tasossa etelästä
- 1495 Sama 3. tasossa kaakosta
- 1496 Ruutu 800 828 1. tasossa koillisesta
- 1497 Sama 2. tasossa koillisesta
- 1498 Sama 3. tasossa lounaasta
- 1499 Alue A:n loppuosa paalutettuna
- 1500 Ruutu 801 828 1. tasossa etelässä
- 1501 Sama 2. tasossa etelästä
- 1502 Ruudut 802 826, 804 825 1. tasossa kaakosta
- 1503 Ruudut 800 838 - 800 840 1. tasossa etelästä
- 1504 Sama pohjoisesta
- 1505 Sama 2. tasossa etelästä
- 1506 Ruutu 800 838 3. tasossa etelästä
- 1507 Ruutu 798 838 paalutettuna lounaasta
- 1508 Ruutu 798 838 1. tasossa, 800 838 4. tasossa lounaasta
- 1509 Sama 2. tasossa lounaasta

- 1510 Sama 3. tasossa lounaasta
- 1511 Sama 4. tasossa lounaasta
- 1512 Ruutu 812 825 1. tasossa kaakosta
- 1513 Sama 2. tasossa itäkaakosta
- 1514 Ruutu 814 825 1. tasossa kaakosta
- 1515 Sama 2. tasossa itäkaakosta
- 1516 Sama 3. tasossa idästä
- 1517 Ruutu 824 825 1. tasossa kaakosta
- 1518 Sama 2. tasossa idästä
- 1519 Sama 3. tasossa idästä
- 1520 Ruudut 800 818 - 800 820 kaivettuina etelästä
- 1521 Ruudut 826 809, 826 815 paalutettuina lounaasta
- 1522 Ruutu 826 809 kaivettuna kaakosta
- 1523 Ruudut 800 844 - 800856 paalutettuina koillisesta
- 1524 Ruutu 800 848 kaivettuna etelästä
- 1525 Koeoja 1. koillispää paalutettuna koillisesta
- 1526 Ruudut 800 804 - 800 806 kaivettuna koillisesta
- 1527 Sama lounaasta
- 1528 Profiili 800 804 - 800 806 kaakosta
- 1529 Sama
- 1530 Sama
- 1531 Ruutu 800 806 turpeen irroitusta

OTE PERUSKARTASTA 203212 Espoo, KAIVUSALUEEN KOORDINAATIT x = 53838 y = 667896

+ KAIVUSALUE

7. Vuorinen 1975

ESPOO, KARVASBACKA, JORVI, LASTEN PÄIVÄKOTI

LIITE 9.

DIA 1492

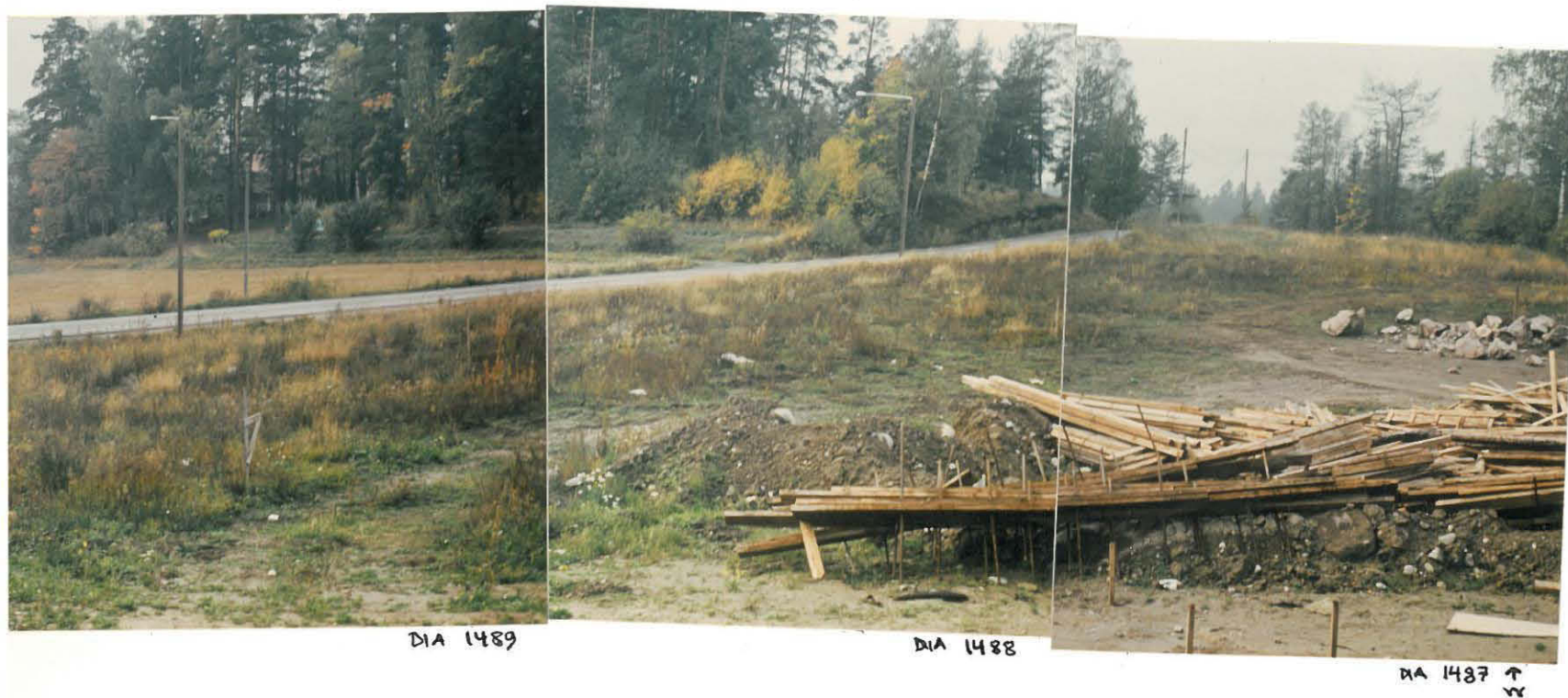
↑
§

DIA 1491

DIA 1490

Panoraama peltoalueesta, etelä keskimmäisen kuvan sähköpylväitten tienoilla

DIA 1489

DIA 1488

DIA 1487 ↑
W

Panoraama peltoalueesta, länsi oikeanpuolisen kuvan oikean laidan tienoilla

DIA 1486

L. Vuorinen 1975

Kaivausalue nähtynä lännestä

DIA 1509

L. Vuorinen 1975

Ruutu 798 838 2. tasossa, 800 838 4. tasossa lounaasta

Keskimmäisen taustalla olevan henkilön takana kivi, jonka ympärille kvartsi-
ja kvartsiitti-iskokset keskittyvät.

Kaivausalue nähtynä lännestä

F 44409

Koeoja 1:n avaamista itäpäässä ojaan

F 44410

Koeoja 1:n avaamista keskiosissa ojaan

Ruutujen 800 826 ja 800 828 kaivamista

F 44411